

BESCHRIJVING ONDERZOEKSRESULTATEN

In het onderzoek zijn 48 kleuters betrokken. In elke onderzoeksklas zijn 8 willekeurige kleuters geselecteerd. Over de drie meetmomenten heen zouden er theoretisch gezien 144 scoregegevens (48 kleuters x 3 meetmomenten) beschikbaar zijn. Aangezien er af en toe scores op een of enkele meetmomenten ontbreken voor sommige kinderen (omwille van ziekte), beschikken we in totaal over 115 scores voor elke outputvariabele (i.p.v. $3 \times 48 = 144$ scores).

Tijdens de drie meetmomenten worden de kleuters aan de hand van een observatie-instrument geobserveerd en gescoord. Op elk van de drie meetmomenten beschikken we als outputvariabelen over de procesindicatoren 'welbevinden' en 'betrokkenheid' en de competenties 'actieve taalvaardigheid', 'sociale competentie', 'zelfsturing', 'creativiteit' en 'muzische competenties'. De procesindicatoren welbevinden en betrokkenheid werden bij elke meting twee keer gescoord. De competenties werden elk één keer gescoord.

1. Samenhang variabelen

We willen nagaan of de variabelen samenhang vertonen. En zo ja, welke samenhang komt dan tot uiting?

1.1 Samenhang procesvariabelen

	BTH, score 2	WB, score 1	WB, score 2
BTH, score 1	.68***	.61***	.44***
BTH, score 2		.45***	.56***
WB, score 1			.72***

*** $p < .001$. ** $p < .01$. * $p < .05$

Uit bovenstaande tabel kunnen we afleiden dat de correlatie tussen de twee scores van de procesvariabele welbevinden per meetmoment hoog is ($r = .72***$). Ook de correlatie tussen de twee scores van de procesvariabele betrokkenheid op eenzelfde meetmoment is hoog ($r = .68***$). De correlatie tussen de twee scores van eenzelfde procesvariabele (r (welbevinden 1; welbevinden 2) of r (betrokkenheid 1; betrokkenheid 2)) is hoger dan de correlatie tussen de scores van een verschillend construct (r (welbevinden; betrokkenheid)). Deze vaststelling draagt bij tot de validiteit van het observatie-instrument.

De hoge correlatie tussen de twee scores van elk van de procesvariabelen op eenzelfde meetmoment laat ons toe om te werken met het gemiddelde van beide scores voor die procesvariabele. Bij de verdere analyse zal er per kind gewerkt worden met één gemiddelde score voor welbevinden en één gemiddelde score voor betrokkenheid per meetmoment.

De correlatie tussen de gemiddelde score voor betrokkenheid en de gemiddelde score voor welbevinden per meetmoment bedraagt $.61^{***}$. Deze score wijst op de aanwezigheid van een sterke positieve samenhang tussen beide variabelen. Dit houdt in dat over het algemeen een kind dat hoog scoort op betrokkenheid, ook een grote kans maakt om hoog te scoren op welbevinden op dat moment.

1.2 Samenhang proces- en outputvariabelen

	WB	Taal	sociaal	zelfsturing	creativiteit	muzische
BTH	($.61^{***}$)	$.37^{***}$	$.42^{***}$	$.65^{***}$	$.64^{***}$	$.50^{***}$
WB		$.51^{***}$	$.53^{***}$	$.52^{***}$	$.45^{***}$	$.46^{***}$
Taal			$.76^{***}$	$.37^{***}$	$.34^{***}$	$.30^{**}$
Sociaal				$.48^{***}$	$.39^{***}$	$.36^{***}$
Zelfsturing					$.74^{***}$	$.51^{***}$
Creativiteit						$.75^{***}$

Bovenstaande tabel geeft aan dat de correlaties tussen alle outputvariabelen onderling significant positief zijn. Dit wijst op een sterke voorspellende waarde tussen de variabelen.

De correlatie $.76^{***}$ tussen actieve taalvaardigheid en sociale competentie bijvoorbeeld geeft aan dat een kind dat hoog scoort op het vlak van actieve taalvaardigheid veel kans heeft om ook een hoge score te behalen op sociale competentie. Een kind dat een lage score behaalt op het vlak van actieve taalvaardigheid daarentegen heeft veel kans om ook laag te scoren op het vlak van sociale vaardigheden. Omgekeerd geldt eveneens dat een hoge of lage score op het vlak van sociale competentie een sterk voorspellende waarde heeft op de score op actieve taalvaardigheid.

2. Evaluatie effect van de experimentele condities

We willen nagaan of de audiovisuele input, al dan niet met de aanwezigheid van een extra kleuteronderwijzer in de klas, een significante groei voorspeelt inzake de scores op de proces- en de outputvariabelen.

Om hier zicht op te krijgen, zullen we in eerste instantie het effect nagaan van enerzijds de audiovisuele input en anderzijds de aanwezigheid van een extra kleuteronderwijzer in de kleuterklas. Ook de combinatie van beide aspecten lijkt ons de moeite waard om te onderzoeken.

Verder willen we ook nagaan of er een interactie-effect met het meetmoment zichtbaar is. We verwachten immers een significant grotere groei in outputvariabelen in de experimentele condities (audiovisuele input en/of extra KO) dan in de controlecondities (zonder audiovisuele input of extra KO).

Alvorens bovenstaande aspecten na te gaan, hebben we eerst gekeken of er een hoofdeffect van leeftijd (3 of 5 jarigen) is op elk van de outputvariabelen. Dit bleek niet het geval. In het observatie-instrument zit de vergelijking met de normleeftijd verankerd. In de verdere analyses hoeven we dus niet verder te controleren voor het effect van leeftijd.

n = 144	Effecten (audiovisuele) input			Effecten extra juf		
	B(SE) _{tijd}	B(SE) _{input}	B(SE) _{tijd x input}	B(SE) _{tijd}	B(SE) _{juf}	B(SE) _{tijd x KO}
BTH	.40(.35)	-.71(.70)	.54(.50)	.31(.43)	.90(.74)	-.28(.53)
WB	-.13(.28)	.08(.58)	.13(.40)	-.38(.34)	-1.03(.60)	.47(.42)
Taal	.27(.15)	.13(.35)	-.04(.22)	.14(.18)	-.60(.35)	.23(.23)
Sociaal	.10(.15)	.28(.33)	-.10(.22)	.17(.19)	-.16(.34)	-.04(.23)
Zelfsturing	.25(.16)	-.17(.35)	.38(.24)	.07(.20)	-.11(.36)	.00(.25)
Creativiteit	-.11(.14)	-.23(.36)	.38(.20)^o	.00(.17)	-.74(.35)*	.14(.21)
Muzische	-.05(.11)	.12(.26)	.06(.16)	-.09(.14)	-.60(.26)*	.02(.17)

^o $p = .05$; * $p < .05$ [exact: $p_{\text{creativiteit}} = .036$; $p_{\text{muzische}} = .018$]

Uit bovenstaande tabel kunnen we afleiden dat er enkel een randsignificant interactie-effect is tussen de variabele audiovisuele input en meetmoment, in de voorspelling van de outputvariabele creativiteit.

We merken geen effect op het vlak van de aanwezigheid van een extra kleuteronderwijzer in de klas. Het al dan niet aanwezig zijn van een extra kleuteronderwijzer in de kleuterklas heeft geen invloed op de groei in de

outputvariabelen. De gerichte input en met name dan een audiovisuele input blijkt belangrijk te zijn, en dan vooral bij de variabele creativiteit.

Om het randsignificant interactie-effect tussen tijd en input op creativiteit verder te verduidelijken, werden extra analyses uitgevoerd.

	B(SE) _{tijd}	Geschatte gemiddelde scores voor creativiteit		
		M _{pretest}	M _{posttest}	M _{follow up}
Zonder input	-.11(.14)	2.30	2.19	2.08
Met input	.27(.14)*	2.07	2.34	2.61

* $p < .05$ [hier exact: $p = .0459$]

In bovenstaande tabel zien we dat wanneer er geen audiovisuele input aanwezig is, er geen significante verandering optreedt inzake de outputvariabele creativiteit over de tijd heen. Indien er wel audiovisuele input aanwezig is, wordt er na verloop van tijd significant meer creativiteit zichtbaar (.27 (.14)*).